

مراوه تپه / گلستان

مریم احمدی شیروان

عکس‌ها:

مجید میهن دوست

برای ترکمن‌ها، ماه ذی‌الحجه حکم اسفندماه را دارد؛ ماهی برای تدارک جشن

عید اکبر

این روزها مهمه و بروبیایی در خیابان‌های بندر ترکمن، گنبد کاووس و مناطق ترکمن‌نشین به‌پاست و همه خود را برای «قربان بایرام» آماده می‌کنند. چند روزی است که بازار آجیل و شیرینی‌فروشی‌ها حسابی داغ شده و حالا به برکت این روز بزرگ علاوه بر خانه‌ها، بچه‌ها و بزرگ‌ترها هم نونوار می‌شوند.

دهم ماه ذی‌الحجه مصادف با عید قربان یکی از گرامی‌ترین عیدهای مسلمانان است. اهل سنت و تشیع با توجه به توصیه‌های دین اسلام و احادیث و روایات، آیین‌های ویژه‌ای را در این روز برگزار می‌کنند.

● عید قربان بهار ترکمن‌ها

تمام خاطرات خوش کودکی و حتی بزرگسالی نازمحمد شیرمحمدلی، مرد کشاورز ترکمن با عید قربان گره خورده است. او که ساکن روستای گوندرد نزدیک به مراوه‌تپه است، می‌گوید: «قربانلق یا همان عید قربان همان طور که در میان شیعیان جایگاه والایی دارد برای اهل سنت نیز دارای اهمیت ویژه‌ای است. در استان گلستان مراسم و سنت‌های اقوام مختلف مانند ترکمن و قزاق در عید قربان زبانزد خاص و عام است، مراسمی که بی‌شباهت با آداب و رسوم بهار و نوروز باستانی نیست. قربانی کردن به نیت الهی اصلی‌ترین

کار در این عید است و به همین دلیل بازار دام‌فروشی‌ها پیش از عید داغ می‌شود». او که در کنار حیاط باصفایش آغلی کوچک هم برای گوسفندانش دارد، می‌گوید: «آن‌هایی که مثل من در کنار کشاورزی دام هم دارند، از چند ماه پیش از عید، گوسفندی را برای قربانی کردن پروار می‌کنند. بقیه هم از یک هفته تا ۱۰ روز قبل از عید، راهی بازار مال‌فروشی‌ها می‌شوند و بسته به توان مالی خود از بین گوسفند، بز، گاو یا شتر، بهترین و سالم‌ترین حیوان را انتخاب می‌کنند. حیوانی که لاغر باشد، بلند، کمی از گوش آن بریده شده باشد و... برای قربانی مناسب نیست. ترکمن‌ها پروارترین و سالم‌ترین دام را که سن و سال خاصی هم داشته باشد، قربانی می‌کنند مثلاً بره باید ۶ ماه را تمام کرده، بز یک سال، گاو دو سال را کامل کرده و شتر نیز پنج سال تمام داشته باشد. در میان قوم ترکمن برای پدران و مادران از دنیا رفته باید تا سه سال قربانی انجام شود. دیگر اینکه ترجیح داده می‌شود رنگ پوست قربانی سفید باشد. به زبان ترکمنی به قربانی شتر، دیه می‌گویند. به گوسفند قوین؛ به قربانی گاو، سقر و بره بزرگ هم توقلی گفته می‌شود».

ترکمن‌ها قربانی کردن را برای خانواده‌هایی که استطاعت مالی دارند، واجب می‌دانند و حتی در بعضی خانواده‌ها زن و مرد خانواده به طور جداگانه قربانی می‌کنند. این روزها میدان دام گنبدکاووس که دومین میدان بزرگ دام کشور است شلوغ بوده و همه در حال انتخاب و خرید قربانی هستند. گوشت قربانی به چند قسمت تقسیم می‌شود که قسمتی از آن